

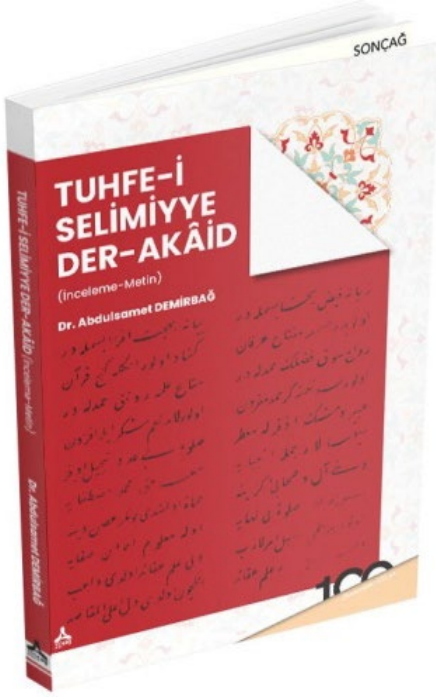
TUHFE-İ SELİMİYYE DER-AKÂİD (İNCELEME-METİN)

Tuhfe-i Selimiyye Der-Akâid (Analysing-Text)

Mehmet DEMİRBAĞ

Öğr. Gör. Munzur Üniversitesi Tunceli MYO, mdemirbag@munzur.edu.tr, orcid.org/0000-0002-0881-8486

DOI: 10.51592/kulliyat.1375776

Yaşamın özünü yansıtan konuların müellifler tarafından ele alınıp eserlerde işlendiği ve bu konular etrafındaki çalışmalarla edebiyat alanında farklı edebî türlerin ortaya çıktığı bir gerçektir. Mevlid, na't, tevhid gibi konuların ele alındığı edebi türler; klasik Türk edebiyatında kendilerine özel bir yer edinmiştir. Her ne kadar bazı kaynaklarda edebi türlerin sınıflandırılmasında İslam inancının esaslarını konu edinen akâid-nâmelere yer verilmesi de bu türle ilgili çalışmaların yadsınamayacak seviyede olduğu söylenebilir.

Yazarlar, halkın ihtiyaç duyduğu bilginin aktarımında sade ve anlaşılır bir dil kullanmaya dikkat etmiştir. Nitekim XIX. yüzyılda sade bir dille kaleme alınan dinî lirizmin ön planda olduğu, manzum unsurlarla süslenmiş eserlerden biri de "Tuhfe-i Selimiyye Der- Akâid" adlı eserdir. Çalışma kapsamında bu eser incelenecektir.

Editörlüğünü Prof. Dr. Bahir Selçuk'un yaptığı ve Dr. Öğr. Üyesi Abdulsamet Demirbağ tarafından hazırlanan bu eser, 2023 yılında Sonçağ Akademi Yayınları tarafından yayımlanmıştır. Eserde ön söz, transkripsiyon alfabesi, kısaltmalar ve giriş kısımlarının hemen sonrasında "Tuhfe-i Selimiyye Der- Akâid'in tanıtımı ve incelenmesi" ile "Tuhfe-i Selimiyye Der- Akâid'in çeviri yazısı" adlı iki ana bölüm yer almaktadır. Bu iki ana bölümün ardından sonuç, kaynaklar ve tıpkıbasım kısımları sıralanmıştır.

Eserin ön sözünde akâid-nâmeyle ilgili genel bilgiler verildikten sonra dimağlarda kalıcı olabilmesi için eserin manzum olarak yazıldığından ve kaç bölümden oluştuğundan bahsedilmiştir.

Giriş kısmında ise tür sözcüğünün anlamı, edebi türlerin oluşumu, akâid ilmi hakkında genel bilgiler verilmiştir. Ayrıca bu kısımda akâid türünde yazılan eserlerle ilgili ilk örneklerin Arap edebiyatında görüldüğü, sayı bakımından asıl artışın ise Osmanlı Dönemi edebiyatıyla olduğu bilgisi sunulmuştur.

Eserin I. bölümünün; “*Tuhfe-i Selimiyye Der- Akâid*’ in tanıtımı ve incelenmesi” ana başlığıyla birlikte “genel özellikler”, “muhteva”, “eserde yer alan konu başlıkları”, “eserdeki konuların özellikleri”, “dil ve üslup” adlı alt başlıklara bölündüğü görülmüştür.

Bahse konu olan eserin; XIX. yüzyılda manzum bir şekilde kaleme alınan bir risale olduğu, eserin şairi ile ilgili net bir bilgi olmamakla birlikte eserdeki bir dua beytinde “*Rasim*” isminin geçmesi şairin isim/ mahlasının, *Rasim/ Resim* olma ihtimalini ortaya çıkardığı belirtilmiştir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı’nda yer alan bilgilere göre eser, 1256 (M 1840) yılında Kahire’de yayımlanmıştır. Harekesiz ve talik yazı türüyle yazılan eser 34 sayfadan oluşmaktadır (Demirbağ, 2023: 5).

Eserde; inanç ve iman noktasında 44 başlık altında toplanan konuların bölümlere ayrılarak sunulması, eserin ne denli düzenli inşa edildiği noktasında fikir vermektedir.

Sade, akıcı bir üslubun kullanıldığı eserde; şairin öğreticilik ilkesini göz önünde bulundurmasından dolayı didaktik bir havanın oluşmasına zemin hazırlanmıştır. Eserin muhtevası, dini içerikli olduğundan Arapça ve Farsça kelimelere sıklıkla rastlanılmıştır. Aruzun *mefâ’îlün, mefâ’îlün, fe’ûlün* kalıbının kullanıldığı eser, mesnevi nazım şekliyle yazılmıştır. Eserin aruz kusurlarından uzak olması müellifinin şairlik yönünün ne kadar sağlam olduğunu göstermektedir (Demirbağ, 2023: 110).

Eserin “*Tuhfe-i Selimiyye Der- Akâid*’in çeviri yazısı” adlı ikinci bölümünde “çeviri yazıda uyulan kurallar” sıralandıktan sonra “metin” başlığı altında metnin çeviri yazısı ortaya konulmuştur.

Sonuç kısmında; eserin ne zaman yazıldığı, türü, dil ve üslubu, müellifinin net bilinmemesi gibi bilgilerin yanında eserde hangi konuların işlendiği dile getirilmiştir. Yine risalenin herkes tarafından rahatça okunup anlaşılabilmesi için Türkçe yazıldığı da belirtilmiştir. Sonuç kısmından sonra kaynaklar kısmında bibliyografik ve elektronik kaynaklara, tıpkıbasımda ise eserin 34 sayfalık orijinal metnine yer verilmiştir.

Titiz ve ihtimamlı bir çalışmanın ürünü olan bu eserin, akâid türüne ilgi duyan araştırmacıları harekete geçireceğini ve edebiyat dünyamızda akâid alanında önemli bir kaynak eser olarak yer alabileceğini söyleyebiliriz.

KAYNAKÇA

Demirbağ, Abdulsamet (hızl.) (2023). *Tuhfe-i Selimiyye Der- Akâid (İnceleme Metin)*. Ankara: Sonçağ Akademi Yay.